

**Protokół**  
**z VIII. posiedzenia Komitetu Monitorującego**  
**program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**  
**(dalej: Komitet, KM FEŁ2027)**  
**w dniu 18 grudnia 2024 r. (forma: stacjonarna)**

**1. Rozpoczęcie spotkania**

Uczestników powitał **Pan Piotr Wojtysiak – Zastępca Przewodniczącej Komitetu, Wicemarszałek Województwa Łódzkiego**, w tym także przedstawiciele Komisji Europejskiej (dalej: KE, Komisja): **Pana Matthieu Hornunga** oraz **Panią Katarzynę Głowacką-Rochebonne z Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej** (dalej: DG REGIO), którzy uczestniczyli w pracach Komitetu on-line.

**Pan Marszałek** poinformował również na wstępie, że spotkanie będzie nagrywane w celu sporządzenia protokołu.

W związku z brakiem zgłoszonych propozycji zmian do porządku obrad, został on przyjęty poprzez aklamację, zgodnie z zapisami Regulaminu.

**2. Informacja nt. deinstytucjonalizacji w województwie łódzkim**

Na wstępie, **Pani Zofia Koeppe – Członek Komitetu, Dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego, reprezentująca Instytucję Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (dalej: IZ FEŁ2027)**, poinformowała, że jej prezentacja wynika z zainteresowania KE usługami świadczonymi w ramach domów opieki społecznej, które otrzymały dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Przedstawione zostały informacje dotyczące sześciu projektów, które wyłoniono w ramach naborów realizowanych w latach 2016-2018 i które zostały już zakończone.

Pierwszy projekt pt. *Innowacyjny dom pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jako element transformacji systemu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi z instytucjonalnego w środowiskowy*, realizowany był przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. Zakładał przebudowę i rozbudowę istniejącego budynku, będącego częściowo zdewastowanym pustostanem, na innowacyjny dom pomocy społecznej. Celem przedsięwzięcia była opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. W ramach projektu powstały trzy obiekty, w których zamieszkuje po 30 osób. Pensjonariusze mają dostęp do usług mieszkaniowych zdrowotnych, kulturalnych, edukacyjnych i komunikacyjnych.

Drugi projekt pt. *Rozbudowa i przebudowa budynku domu pomocy społecznej dla dorosłych w miejscowości Drzewica ul. Stawowa 21/25*, realizował Powiat Opoczyński i Dom Pomocy Społecznej w Drzewicy. Obejmował modernizację budynku głównego domu pomocy społecznej dla dorosłych wraz z infrastrukturą techniczną, zagospodarowaniem terenu oraz zakupem wyposażenia. Mieszkańcom świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne, terapie zajęciowe, a także kulturalne.

Beneficjentem kolejnego projektu pt. *Budowa domu pomocy społecznej – Dom Seniora Kolumna*, był Bogdan Grzegorz Waśniewski Doradztwo w Zakresie Prowadzenia

Działalności i Zarządzania. Projekt zakładał budowę domu seniora w miejscowości Kolumna wraz z zakupem wyposażenia. W obiekcie przewidziano 62 miejsca dla pensjonariuszy, w którym mieszkańcy mają zapewniony stały dostęp do ogólnodostępnych usług środowiskowych, kulturalnych oraz innych aktywności. Usługi te są dostępne bez jakichkolwiek ograniczeń związanych ze stanem zdrowia, czy niepełnosprawnością.

Następny projekt pt. *Budowa zakładu opiekuńczo-pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego świadczącego usługi dziennego domu pobytu wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do realizacji usługi w zakresie rehabilitacji społecznej oraz opieki nad osobami starszymi oraz osobami z niepełnosprawnością*, realizowała firma ALFAMEDICA Z.O.P.R. Sp. z o.o. Głównym celem projektu było zapewnienie infrastruktury bytowej oraz rehabilitacyjnej dla osób starszych w formie świadczenia usług domu dziennego pobytu oraz domu stałego. W ramach projektu oferowane są różnorodne usługi, w tym zajęcia biblioteczne, muzyczne, taneczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i plastyczne. Mieszkańcy korzystają także z pomocy medycznej oraz wsparcia w zakresie realizacji recept i zaleceń lekarskich.

Piąty projekt pt. *Budowa i wyposażenie kompleksu mieszkalno-opiekuńczego „Dom Seniora Romanów”*, zrealizowała firma APARTAMENTY PLUS Sp. z o.o. Zakładał rozwój opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług w formie nowoczesnego i innowacyjnego modelu domu seniora. W obiekcie świadczone są usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w codziennych czynnościach życiowych. Mieszkańcom organizowany jest czas wolny poprzez terapię zajęciową, a także zapewnione jest wsparcie psychologa i internisty.

Ostatni projekt pt. *Adaptacja i rozbudowa istniejącego budynku w Drzykoczach w celu dostosowania do świadczenia usług pomocy społecznej oraz zakup wyposażenia obiektu*, realizowała Gmina Daszyna. Zakładał adaptację i rozbudowę budynku w Drzykoczach wraz z obiektami towarzyszącymi, na potrzeby ośrodka wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych. Konieczne prace budowlane pozwoliły przystosować obiekt do założonych potrzeb. Zgodnie z decyzją Wojewody Łódzkiego, budynek do końca 2024 roku będzie wykorzystywany na potrzeby uchodźców. W związku z tym, Gmina Daszyna planuje osiągnąć cele projektu oraz wprowadzić docelowych pensjonariuszy w 2025 roku.

Pierwsza głos w dyskusji zabrała **Pani Katarzyna Głowacka-Rochebonne**. Odnosząc się do pierwszego projektu zapytała o jego innowacyjność oraz wpływ na transformację systemu do opieki środowiskowej.

Wyjaśniając, **Pani Zofia Koepe** poinformowała, że w województwie łódzkim większość domów opieki społecznej to placówki, w których mieszkańcy zamieszkują na stałe. Proces przekształcania tych domów w ośrodki, które oferują jedynie opiekę dzienną, jest długotrwały i będzie jeszcze trwał wiele lat. W związku z tym każdą formę różnorodności w zakresie domów opieki można uznać za innowacyjną. Innowacyjność polega także na indywidualnym charakterze świadczonych usług, które pozwalają mieszkańcom na pełną kontrolę nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą. Pensjonariuszom zapewniany jest stały kontakt z lokalnym środowiskiem, dostosowany do indywidualnych potrzeb, które mogą wynikać np. z ograniczeń, takich jak niepełnosprawność.

Odnosząc się do trzeciego projektu, **Pani Katarzyna Głowacka-Rochebonne** zapytała, czy wsparcie otrzymał podmiot prywatny z powodu braku zapotrzebowania na wsparcie

przez placówki publiczne. Kolejne pytanie dotyczyło funkcjonujących w tego typu placówkach uregulowań w zakresie odpłatności za pobyt.

**Pani Zofia Koepp** poinformowała, że odpowiedź na powyższe pytania zostanie przekazana w późniejszym terminie, ponieważ w chwili obecnej nie dysponuje analizą finansową przedmiotowego projektu.

Na zakończenie **Pani Katarzyna Głowacka-Rochebonne** przypomniała, że jako przedstawiciele KE byli w kontakcie z Instytucją Zarządzającą przed posiedzeniem Komitetu w kwestii związanej z procesem deinstytucjonalizacji w województwie łódzkim. W nawiązaniu do powyższego zapytała, na jakim etapie znajduje się badanie prowadzone przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi (dalej: RCPS) oraz poprosiła o więcej informacji na temat wypracowanego narzędzia, które będzie mogło zostać wykorzystane do regularnego monitoringu kwestii deinstytucjonalizacji opieki długoterminowej w regionie, a także jak będzie to wyglądało w perspektywie 2021-2027.

**Pani Małgorzata Zakrzewska – Członek Komitetu, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej, reprezentująca IZ FEŁ2027** potwierdziła, że badanie jest realizowane przez RCPS, a ostatnia informacja w tym zakresie była przekazywana Komisji w listopadzie br. Dodała, że badanie finalizowane będzie w przyszłym roku, w efekcie którego powstanie narzędzie do monitorowania kwestii deinstytucjonalizacji w województwie łódzkim.

Ze względu na brak dalszych głosów, **Pan Piotr Wojtysiak** przeszedł do kolejnego punktu porządku obrad.

### **3. Kryteria wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (w zakresie EFRR, EFS+ oraz FST)**

Prezentację dotyczącą proponowanych zmian kryteriów wyboru projektów przedstawiła **Pani Marzena Sych-Sędzikowska – Członek Komitetu, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej, reprezentująca IZ FEŁ2027**. Na wstępie przypomniała, że w dniu 8 listopada 2024 r. przekazane zostały uczestnikom prac Komitetu stosowne materiały. Propozycje dotyczyły zmian w kryteriach ogólnych, wspólnych dla Priorytetu FELD.01 *Fundusze Europejskie dla Innowacyjnego Łódzkiego*, Priorytetu FELD.06 *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom* oraz Priorytetu FELD.09 *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji*.

W pierwszej kolejności **Pani Dyrektor** poinformowała o rezygnacji z podziału kryteriów dostępu na formalne i merytoryczne. Założeniem jest wprowadzenie takiego podziału dopiero na etapie opracowywania Regulaminu wyboru projektów w ramach programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027*. Decyzja ta wynika z różnorodności potrzeb przyporządkowania kryteriów do poszczególnych typów projektów i działań. Podział na kryteria formalne i merytoryczne nadal będzie funkcjonował, jednak nie będzie uwidoczniiony w uchwale Komitetu.

Następnie **Pani Dyrektor** poinformowała o dodaniu nowych kryteriów dotyczących klastrów w Priorytecie FELD.01 *Fundusze Europejskie dla Innowacyjnego Łódzkiego* oraz Priorytecie FELD.09 *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji* oraz

wprowadzeniu nowych kryteriów obejmujących integrację społeczeństwa obywatelskiego, a także usługi społeczne, zdrowotne i aktywności edukacyjne w ramach EFS+. W związku z przekazanymi uwagami do powyższych kryteriów, wprowadzone zostały stosowne poprawki, które obok propozycji autokorekt omawiane były podczas spotkania warsztatowego, które odbyło się 5 grudnia br. Tego samego dnia do uczestników prac Komitetu przesłany został poprawiony materiał, do którego nie zgłaszano już dodatkowych uwag. Wpłynęły natomiast uwagi od Polskiej Zielonej Sieci, dotyczące wcześniej wprowadzonych zmian. Następnie **Pani Marzena Sych-Sędzikowska** omówiła zgłoszone uwagi.

Pierwsza dotyczyła kryterium „*Zrównoważony rozwój*” i propozycji dodania zapisu o wymogach związanych z ochroną drzew oraz stosowaniem standardów ochrony drzew. Zaproponowano, aby weryfikacja tego kryterium opierała się na analizie oceny zasady „nieczynienia poważnej szkody środowisku” (dalej: DNSH), w ramach której przeprowadzono analizy dotyczące kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym koniecznością zachowania drzew i zieleni. **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę, że wymóg zgodności z wynikami tych analiz jest już uwzględniony w kryterium. Ponadto, zagadnienia związane z ochroną drzew zostały uwzględnione w kryteriach punktowych, dlatego nie zachodzi potrzeba wprowadzania dodatkowych zapisów i wymogów dotyczących standardów ochrony drzew jako kryterium dostępu.

Kolejna uwaga odnosiła się do kryterium „*Odporność infrastruktury na zmiany klimatu*”. Zaproponowano zmianę okresu trwałości projektu z 5 na 10 lat. **Pani Dyrektor** wyjaśniła, że trwałość projektu i trwałość infrastruktury to odrębne kwestie. Kryterium, o którym mowa odnosi się wyłącznie do trwałości infrastruktury w kontekście zmian klimatu, co jest zgodne z art. 73 ust. 2 lit. j Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Natomiast trwałość projektu, wynikająca z art. 65 w/w Rozporządzenia, dotyczy całości projektu. Powyższe wymogi są określone w przepisach rozporządzeń, dlatego nie zachodzi potrzeba nakładania na Wnioskodawców dodatkowych obowiązków w tym zakresie, w związku z czym uwaga nie została uwzględniona.

Uwaga odnosząca się do kryteriów w zakresie klastrów dotyczyła ograniczenia definicji kryterium do wymogu, aby diagnoza wnioskodawcy opierała się jedynie na badaniach lub analizach (własnych, zleconych lub ogólnodostępnych), z pominięciem odniesień do porozumień lub listów intencyjnych czy zapytań do firm. **Pani Dyrektor** poinformowała, że skoro klustry to podmioty skupiające konkretne przedsiębiorstwa, nie ma potrzeby przeprowadzania odrębnych badań lub analiz w każdym przypadku, ponieważ wystarczającą informacją jest deklaracja przedsiębiorstw zrzeszonych w klastrze, potwierdzająca zapotrzebowanie na dany rodzaj usługi.

W odniesieniu do klastrów w ramach FST, sugerowano natomiast, aby wymogiem było, aby klaster zlokalizowany był na terenie sprawiedliwej transformacji, ponieważ środki z FST przyznawane są na działania wspierające ten proces. **Pani Dyrektor** wyjaśniła, że to kryteria ogólne przewidują, iż projekt powinien być realizowany na obszarze FST. Kluczowe jest, aby klaster zrzeszał przedsiębiorców z tego obszaru, jednak nie ma potrzeby, aby klaster miał siedzibę na terenie FST. Celem jest wspieranie przedsiębiorstw z tego regionu, w związku z czym zmiana w tym zakresie nie została wprowadzona.

Kolejna uwaga dotyczyła kryterium „*Zastosowanie rozwiązań ekologicznych*”.

Zdecydowano, że nie ma potrzeby rozbicia tego kryterium na mniejsze. Liczba punktów przyznawanych w ramach tego kryterium różni się w zależności od typu projektu i możliwości zastosowania rozwiązań ekologicznych w danej inwestycji. Zwiększenie liczby punktów we wszystkich przypadkach mogłoby uniemożliwić realizację projektów, ponieważ wiele inwestycji nie spełniłoby wymagań punktowych. Ponadto, kryteria punktowe służą przede wszystkim wyborowi projektów, które w jak największym stopniu przyczyniają się do realizacji celu szczegółowego danego działania. W związku z tym, rozwiązania ekologiczne będą bardziej punktowane w projektach, które w większym stopniu sprzyjają realizacji tych celów, a w innych typach inwestycji ich znaczenie będzie nieco mniejsze. Promowanie rozwiązań ekologicznych w projektach jest pożądane, jednak nie może przesądzać o możliwości uzyskania dofinansowania w ramach wszystkich typów projektów.

Następna uwaga dotyczyła punktowania projektów w ramach EFRR realizowanych na obszarze FST w odniesieniu do klastrów. Z uwagi na odrębny typ projektu dla wsparcia klastrów w FST, nie jest zasadne premiowanie tych projektów w ramach EFRR. Projekty te będą miały osobną pulę środków, co umożliwi uzyskanie wsparcia także projektom spoza obszaru transformacji.

Ostatnia uwaga odnosiła się do kryterium „*Zastosowania rozwiązań ekologicznych*” w kontekście mobilności miejskiej, w szczególności przyznania dodatkowych punktów za produkcję wykorzystanej energii z Odnawialnych Źródeł Energii (dalej: OZE). Z uwagi na specyfikę projektów dotyczących mobilności miejskiej, nie jest zasadne premiowanie jedynie produkcji energii z OZE. Premiowane będzie natomiast wykorzystanie energii z OZE, pod warunkiem że projekt przewiduje inwestycję, która tę energię wykorzystuje.

**Pani Dyrektor** poinformowała również, że na ostatnim etapie opiniowania kryteriów wprowadzono drobne korekty techniczne. Po pierwsze, doprecyzowano treść definicji kryterium punktowego, wspólnego dla EFRR i FST „*Zasada n+3*”.

Kolejna zmiana dotyczyła EFS+, gdzie wprowadzono korektę techniczną dotyczącą numeracji. Natomiast w Działaniu FELD 07.01 *Aktywizacja zawodowa - PUP* wykreślono zapis o konieczności spełnienia wszystkich specyficznych kryteriów merytorycznych, aby przejść do kolejnego etapu oceny. Ze względu na wspólną ocenę, ten wymóg nie jest możliwy do spełnienia.

Głos w dyskusji zabrał **Pan Łukasz Pietrzak reprezentujący Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi**, który podziękował za uwzględnienie potrzeb obszarów wiejskich w zmienionych kryteriach, w szczególności w zakresie projektów dedykowanych Lokalnym Ośrodkom Wiedzy i Edukacji.

W związku z brakiem dalszych głosów w dyskusji **Pan Marszałek** zarządził głosowanie nad przyjęciem uchwał, tj.:

- Uchwały Nr 18/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W głosowaniu udział wzięło 30 osób, oddano 30 ważnych głosów, w tym:

- 29 „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 1 głos „wstrzymujący się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

- Uchwały Nr 19/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego+.

W głosowaniu udział wzięło 30 osób, oddano 30 ważnych głosów, w tym:

- 30 „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujących się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

- Uchwały Nr 20/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

W głosowaniu udział wzięło 30 osób, oddano 30 ważnych głosów, w tym:

- 30 „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujących się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

#### **4. Stan wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**

Prezentację w zakresie stanu wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 według stanu na dzień 30 listopada 2024 r. przedstawiła **Pani Małgorzata Zakrzewska**. Na wstępie poinformowała, że koniec roku 2024 nie wiąże się jeszcze z żadnym ryzykiem. Na poziomie całego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (dalej: FEŁ2027, Program) kontraktacja osiągnęła 25% alokacji, natomiast certyfikacja 3,7%. Następnie **Pani Dyrektor** omówiła postęp finansowy w ramach FEŁ2027. W zakresie EFRR największa kontraktacja i certyfikacja dotyczy Priorytetu FELD.01, który wspiera przedsiębiorców, badania, rozwój oraz innowacje. Wynika to m.in. z faktu, że w tym priorytecie zaplanowano największą alokację na Instrumenty Finansowe (dalej: IF) dla przedsiębiorców. Bank Gospodarstwa Krajowego (dalej: BGK) uruchomił już wsparcie, a pożyczki są udzielane. W przypadku EFS+ osiągnięta certyfikacja wynika przede wszystkim z równomiernego i sukcesywnego wdrażania środków w ramach PUP na wsparcie osób bezrobotnych. Z kolei FST jest obszarem wymagającym szczególnej uwagi w 2025 r. Po blisko roku negocjacji z Komisją

Europejską, począwszy od złożenia zmian programu w styczniu br., otrzymano decyzję KE zatwierdzającą zmianę w programie. W związku z tym, zapis dotyczący warunkowego wsparcia oraz ryzyka utraty alokacji jeśli nie zostaną spełnione określone warunki, został usunięty z Programu. W kwestii certyfikacji i realizacji prognoz, w związku z wprowadzonymi modyfikacjami i korektami systemu rozliczeń z KE, wnioski do każdego Funduszu składane są corocznie. Wniosek ze strony IZ FEŁ2027 na prośbę KE został złożony do 12 grudnia 2024 r. Realizacja prognozy osiągnęła ok. 70% założeń, co oznacza że do KE scertyfikowanych zostało 4,16% środków. W najbliższym czasie planowane jest certyfikowanie dodatkowych 80 mln zł w ramach Pomocy Technicznej oraz kolejnej transzy z IF. Ostrożne prognozy przekazane do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: MFIPR, Ministerstwo) oraz omówione z KE podczas spotkania rocznego, pozwalają przypuszczać że w 2025 r. wskaźnik n+3 zostanie osiągnięty na poziomie między 120% a 130%, w zależności od kursu euro.

Następnie **Pani Dyrektor** przeszła do omówienia wybranych Priorytetów w ramach FEŁ2027. Priorytet 1 *Fundusze Europejskie dla Innowacyjnego Łódzkiego* obejmuje wsparcie dla przedsiębiorców, innowacyjność, działalność badawczo-rozwojową (dalej: B+R) oraz infrastrukturę B+R jednostek publicznych. Przy okazji przypomniała, że do Ministerstwa złożono 10 wniosków z zakresu B+R, których wartość wynosi ok. 200% dostępnej alokacji. Nabór wniosków w stosownym działaniu planowany jest na I kwartał 2025 roku. Natomiast kontraktacja w ramach całego priorytetu osiągnęła już poziom prawie 60%. Obecnie w trakcie oceny pozostają wnioski złożone w ramach 10 konkursów, a kolejne, o łącznej alokacji blisko 90 mln zł, są planowane do uruchomienia w I i II kwartale 2025 r.

Omawiając Priorytet 2 *Fundusze Europejskie dla Zielonego Łódzkiego*, **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę na szczególnie wyróżniające się inwestycje w OZE. Zgłoszono w tym obszarze bardzo dużą liczbę wniosków, w których wartość dofinansowania osiągnęła ok. 300% dostępnej alokacji. W związku z tym należy spodziewać się wydłużenia procesu oceny projektów. Obecnie poziom kontraktacji priorytetu wynosi ok. 17-18%. Przy okazji **Pani Dyrektor** poinformowała, że dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (dalej: ZIT) zabezpieczono około 600 mln zł, a ich realizacja właśnie się rozpoczyna, co w najbliższych miesiącach wpłynie na wzrost kontraktacji. W ramach Priorytetu 2 uruchomiono dotychczas 9 naborów (efektywność energetyczna i redukcja emisji gazów cieplarnianych, OZE, dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom, gospodarka wodno-ściekowa, bioróżnorodność) w trybie konkurencyjnym. Pozostałe obszary realizowane są w trybie pozakonkurencyjnym, w tym projekty realizowane w formule IF w ramach trzech obszarów oraz działania związane z opracowaniem dokumentacji przez parki krajobrazowe, które realizują swoje projekty jako jedyny beneficjent.

W ramach Priorytetu 3 *Fundusze Europejskie dla Mobilnego Łódzkiego* uruchomiono 2 nabory. Jeden z nich, dotyczący opracowania dokumentacji Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, nie zostanie rozstrzygnięty, ponieważ nie zgłosił się żaden wnioskodawca. Obecnie trwa nabór na infrastrukturę paliw alternatywnych na kwotę 35 mln zł. Wkrótce planowane jest ogłoszenie naborów na infrastrukturę i tabor miejski. **Pani Dyrektor** zwróciła również uwagę, że prawie połowa alokacji w tym Priorytecie jest przeznaczona na projekty realizowane w ramach ZIT.

W ramach Priorytetu 4 *Fundusze Europejskie dla lepiej połączanego Łódzkiego* uruchomiono nabór na drogi wojewódzkie, na który przeznaczono pełną alokację. Większość projektów w tym obszarze jest już oceniana, a nawet znajduje się na etapie finalizacji oceny. Uruchomiono 3 nabory na: drogi lokalne, transport pozamiejski oraz paliwa alternatywne. W każdym z tych obszarów trwa podpisywanie umów, co wpłynie na zwiększenie kontraktacji i certyfikacji w najbliższych miesiącach.

Priorytet 5 *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Lokalnego w Łódzkiem* skierowany jest do wnioskodawców za pośrednictwem instrumentów terytorialnych. **Pani Dyrektor** przypomniała o uruchomieniu naborów w ramach Działania: FELD.05.02 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz FELD.05.03 *Rewitalizacja obszarów wiejskich*, z terminem składania wniosków do końca stycznia 2025 r. Warunkiem aplikowania o środki jest posiadanie Gminnego Programu Rewitalizacji (dalej: GPR). Obecnie 10 gmin uzyskało pozytywną opinię IZ FEŁ2027. Przewiduje się, że uzyskają ją jeszcze wkrótce kolejne 4 gminy. **Pani Dyrektor** zachęcała gminy do kontaktu i dalszej pracy nad GPR. Dodała, że w ramach projektu współfinansowanego przez Ministerstwo z Pomocy Technicznej uruchomione zostanie wsparcie na mikrogranty, które będą dostępne wyłącznie dla gmin posiadających GPR.

W przypadku Priorytet 6 *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom* trwają nabory uruchomione w ramach Działania: FELD.06.02 *Infrastruktura społeczna* oraz FELD.06.03 *Infrastruktura zdrowotna*. Zakończono proces oceny i wyłonione zostały projekty w ramach Działania FELD.06.04 *Kultura i turystyka*. Uruchomiono także nabory w trybie pozakonkursowym w ramach Działania FELD.06.05 *Kultura i turystyka – IF* oraz na projekty z kontraktu programowego.

W Priorytecie 7 *Fundusze Europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem* największy poziom kontraktacji i certyfikacji dotyczy Działania FELD.07.01 *Aktywizacja zawodowa – PUP*. Uruchomiono działanie w zakresie aktywizacji zawodowej OHP oraz projekty realizowane przez WUP w zakresie usług społecznych i zdrowotnych oraz usług na rzecz rodziny. Alokacja do uruchomienia w nadchodzących naborach szacowana jest na ok. 250 mln zł. Województwo łódzkie znajduje się w pierwszej połowie regionów pod względem wdrażania działań miękkich.

Odnosnie Priorytetu 8 *Fundusze Europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem*, nabory planowane są na kwotę ok. 130 mln zł. Dotychczas uruchomionych zostało 17 naborów konkurencyjnych oraz 1 nabór pozakonkursowy dotyczący stypendiów dla dzieci szczególnie uzdolnionych z obszarów defaworyzowanych na łączną kwotę alokacji ok. 812 mln zł.

W ramach Priorytetu 9 *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w transformacji* uruchomionych zostało 14 naborów. **Pani Dyrektor** poinformowała, że IZ FEŁ2027 otrzymała wreszcie decyzję KE dotyczącą zatwierdzenia programu, a zatem zapis dotyczący warunkowości wsparcia został usunięty. W programie zostały uwzględnione dane statystyczne, o które prosiła KE, w tym informacje dotyczące planów odchodzenia od wykorzystania węgla jako źródła energii.

Następnie **Pani Dyrektor** omówiła postępy w realizacji Zintegrowanych Instrumentów Terytorialnych. Przypomniała, że w województwie łódzkim funkcjonują cztery związki ZIT:

Sieradz - Zduńska Wola - Łask; Radomsko - Piotrków Trybunalski - Bełchatów; Tomaszów Mazowiecki - Opoczno, które skorzystają ze wsparcia wyłącznie EFRR oraz Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (dalej: SŁOM), które wdrażać będzie projekty także przy wsparciu EFS+. W ramach ZITów ogłoszono 11 naborów na łączną kwotę 212 mln zł oraz złożono 7 wniosków na kwotę 154 mln zł. Na chwilę obecną ogłoszone nabory i złożone wnioski dotyczą SŁOM, przy czym złożone wnioski obejmują około 23% dostępnej dla SŁOM alokacji. Odnosząc się do pozostałych związków ZIT **Pani Dyrektor** poinformowała, że w dniu 12 listopada 2024 r. Województwo Łódzkie podpisało porozumienie z MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, którego strategia ZIT została pozytywnie zaopiniowana przez ZWŁ uchwałą nr 1579/24. Związek ten jest obecnie w kontakcie z departamentami wdrażającymi, w celu uzgodnienia harmonogramu wezwań wniosków. W dniu 14 listopada 2024 r. podpisane zostało porozumienie z MOF Radomsko - Piotrków Trybunalski - Bełchatów, którego strategia ZIT została już roboczo uzgodniona, a IZ FEŁ2027 oczekuje obecnie na przedłożenie finalnej wersji dokumentu. W dniu 29 listopada 2024 r. podpisane zostało już również porozumienie z MOF Tomaszów Mazowiecki - Opoczno, którego strategia ZIT jest nadal w trakcie opiniowania.

Na koniec **Pani Dyrektor** omówiła stan realizacji IF, które w ramach FEŁ2027 wdrażane są w pięciu obszarach. Pierwszy, realizowany w ramach Działania FELD.01.06 *Inwestycje w MŚP – IF*, obejmuje dwa produkty. Jeden z nich to pożyczka na inwestycje w MŚP. Wybrani partnerzy finansujący rozpoczęli już udzielanie pożyczek ostatecznym odbiorcom. Drugi produkt to pożyczka na inwestycje w MŚP w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) z komponentem dotacyjnym. Umowa z konsorcjum realizującym została podpisana, co daje nadzieję na szybkie rozpoczęcie przekazywania środków do ostatecznych odbiorców. W przypadku drugiego obszaru realizowanego w ramach Działania FELD.02.03 *Efektywność energetyczna – IF* przewidziano dwa produkty. Pierwszy to pożyczka na poprawę efektywności energetycznej dla MŚP z umorzeniem, dla którego została podpisana umowa z konsorcjum. Natomiast drugi produkt, pożyczka na poprawę efektywności energetycznej z umorzeniem, wymaga powtórzenia postępowania, które zostało unieważnione z powodu braku ofert niepodlegających odrzuceniu. Trzeci obszar dotyczący Działania FELD.02.07 *Odnawialne Źródła Energii – IF* również obejmuje dwa produkty: pożyczkę na OZE oraz pożyczkę na OZE z dotacją. BGK jest w trakcie przygotowywania stosownej dokumentacji przetargowej na wyłonienie pośredników. Kolejny obszar odnosi się do Działania FELD.02.14 *Gospodarka o obiegu zamkniętym – IF*. W ramach tego obszaru oferowana jest pożyczka na przedsięwzięcia w kierunku GOZ z komponentem dotacyjnym. Podpisano już umowę z partnerem finansującym i można spodziewać się, że przekazywanie środków ostatecznym odbiorcom wkrótce się rozpocznie. Podobna sytuacja występuje w ostatnim obszarze obejmującym Działanie FELD.06.05 *Kultura i Turystyka – IF*. W tym przypadku oferowana jest pożyczka na rozwój kultury i turystyki. Tutaj również umowa z partnerem finansującym została już podpisana. Podsumowując **Pani Dyrektor** stwierdziła, że IF można uznać za uruchomione, a w niedalekiej przyszłości spodziewać się należy certyfikacji kolejnych środków do KE.

Głos w dyskusji zabrał **Pan Janusz Mielczarek – Członek Komitetu, Starosta Powiatu Łęczyckiego, reprezentujący Związek Powiatów Polskich**, który poprosił o możliwość przedstawienia uwag w związku ze zbliżającym się przeglądem śródkresowym. Zaznaczył, iż przypadek jego powiatu jest jedynie przykładem ilustrującym zjawisko

występujące we wszystkich powiatach, co wynika z ustaleń na forum Konwentu Powiatów Województwa Łódzkiego. Pierwsza kwestia dotyczy Działania *FELD.02.01 Efektywność energetyczna*, gdzie kryterium merytoryczne zakłada uzyskanie efektywności energetycznej na poziomie 30%. Środki dotacyjne na termomodernizację dostępne od ok. 1995 roku, wykorzystywane były na realizację projektów w zgodzie z obowiązującymi aktualnie normami cieplnymi. Należy zauważyć, że normy te ulegały zmianom, a inwestycje zrealizowane zgodnie z wcześniejszymi przepisami nie zawsze odpowiadają dzisiejszym wymaganiom. W celu umożliwienia poprawy efektywności energetycznej obiektów wcześniej poddanych termomodernizacji, **Pan Janusz Mielczarek** zaproponował obniżenie wymaganego wskaźnika efektywności energetycznej o 5 punktów procentowych, do 25%. Taka zmiana pozwoli na dalszą poprawę efektywności energetycznej obiektów modernizowanych kilkadziesiąt lat temu.

Kolejne uwagi dotyczą Działania *FELD.02.05 Odnawialne źródła energii*, w którym kryterium merytoryczne punktowe odnosi się do uczestnictwa w klastrze energii lub spółdzielni energetycznej. **Przedstawiciel Związku Powiatów Polskich** zasugerował, że to kryterium jest dość rygorystyczne, ponieważ takich podmiotów jest relatywnie mało. W związku z powyższym zaproponował rozszerzenie grupy beneficjentów o podmioty posiadające długoterminowe umowy na zakup energii elektrycznej w ramach grupy zakupowej. Innym kryterium w tym obszarze budzącym wątpliwości jest kryterium merytoryczne punktowe, które przyznaje dodatkowe punkty dla obszarów wiejskich. Powołując się na FEŁ2027, w którym wskazano że przestrzenie miejskie generują większe stężenie szkodliwych gazów, **Pan Janusz Mielczarek** poprosił o ponowne przeanalizowanie tej kwestii i rozważenie niekierowania funduszy na OZE wyłącznie na tereny wiejskie.

W działaniu *FELD.02.08 Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom*, **Pan Starosta** zaproponował rozszerzenie kryterium merytorycznego dostępu w zakresie kosztów kwalifikowanych, także o nakłady na przebudowę i modernizację elementów infrastruktury wodnej na drogach powiatowych i lokalnych. Sprawne funkcjonowanie rowów i przepustów jest kluczowe, aby zapobiec podtopieniom i lokalnym powodziom, stąd uwzględnienie tych elementów jest istotne w kontekście utrzymania drożności infrastruktury, w tym także umożliwienie oszacowania środków na przebudowę i remonty tych urządzeń. **Pan Janusz Mielczarek** zwrócił również uwagę na potrzebę umożliwienia zakupu sprzętu doposażającego dla powiatowych instytucji zarządzających infrastrukturą drogową. Dotychczas te instytucje nie dysponowały środkami na zakup sprzętu, który mógłby być wykorzystywany w działaniach związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniom klimatycznym, zapobieganiem klęskom żywiołowym, podtopieniom i lokalnym powodziom. Zaproponował, aby wzorując się na programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (dalej: FENIKS) i Działaniu *FENX.05.03 Drogi i bezpieczeństwo ruchu drogowego*, przeznaczyć środki na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Program FENIKS wspierający drogi krajowe (w tym autostrady i drogi ekspresowe) przewiduje alokację na zakup sprzętu do kontroli ruchu drogowego, specjalistycznego sprzętu oraz pojazdów ratownictwa technicznego. **Pan Janusz Mielczarek** wskazał na potrzebę wyodrębnienia alokacji w tym zakresie również na potrzeby dróg lokalnych, które charakteryzują się dużym kilometrażem i często wymagają poprawy stanu technicznego. Podkreślił konieczność doposażenia lokalnych instytucji odpowiedzialnych za utrzymanie i zarządzanie ruchem drogowym w zakresie

poprawy bezpieczeństwa na tych drogach. Zwrócił uwagę, że w jego powiecie około 80% dróg lokalnych ma źle wyprofilowane pobocza, co uniemożliwia prawidłowy odpływ wody do rowów i powoduje jej zatrzymywanie na pasie jezdni. W związku z powyższym, zaproponował możliwość zakupu sprzętu w postaci ścinarki do poboczy z odpowiednim ciągnikiem i samochodem ciężarowym. Zwrócił uwagę, że szacunkowy koszt przebudowy jednego skrzyżowania dróg powiatowych wynosi około 3 mln zł. Zauważył, że tę samą kwotę można by przeznaczyć na remont kilkudziesięciu kilometrów poboczy rocznie na drogach lokalnych. Zakładając 10-letnią eksploatację sprzętu, przyniosłoby to znaczące efekty w poprawie bezpieczeństwa dróg lokalnych, przy niskim nakładzie finansowym.

**Pan Piotr Wojtysiak** poinformował, że kryteria dotyczące efektywności energetycznej oraz OZE zostaną przeanalizowane. Odnośnie dróg lokalnych, środki dostępne w ramach bieżącego budżetu zostały już niemal w pełni rozdysponowane. Jednocześnie zadeklarował, że ewentualne uwagi lub sugestie ze strony przedstawicieli Ministerstwa lub KE dotyczące omówionych obszarów zostaną uwzględnione i poddane dalszej dyskusji.

Uzupełniając, **Pani Marzena Sych-Sędzikowska** przedstawiła stanowisko dotyczące efektywności energetycznej, wskazując, że planowane jest uzgodnienie z KE wymogu 30% efektywności, ponieważ jest to obligatoryjny element wszystkich programów. Dodała również, że prowadzone będą dyskusje na temat możliwości inwestycji w obiektach już wcześniej termomodernizowanych, które miałyby na celu dalszą poprawę efektywności energetycznej. Następnie poinformowała, że temat grup zakupowych będzie analizowany pod kątem efektywności ekonomicznej projektów. Wyjaśniła, iż w przypadku klastrów i spółdzielni energetycznych chodzi o podmioty mające na celu zwiększenie produkcji energii z OZE, natomiast grupy zakupowe odnoszą się do efektywności ekonomicznej inwestycji. W przypadku obszarów wiejskich wymóg punktowania wynika z Kontraktu Programowego, który nakłada obowiązek przeznaczenia znacznej części środków w ramach EFRR na projekty realizowane na obszarach wiejskich. Kryterium punktowe w tym zakresie przewiduje jedynie 2 punkty, jednak nie ma ono decydującego wpływu na wybór projektu. W odniesieniu do inwestycji dotyczących OZE i termomodernizacji, znacznie więcej punktów można uzyskać za efekty ekologiczne, zastosowane rozwiązania w zakresie OZE oraz uzyskane rezultaty. W związku z powyższym to kryterium nie powinno stanowić istotnej bariery w uzyskaniu dofinansowania dla wnioskodawców z obszarów miejskich. Niemniej jednak, zostanie to rozważone w kontekście analizy Programów Ochrony Powietrza oraz premiowania projektów realizowanych na obszarach o wyższym poziomie zanieczyszczeń, w tym również na obszarach miejskich.

W odniesieniu do przepustów wodnych **Pani Marzena Sych-Sędzikowska** wyjaśniła, że wspierane są urządzenia wodne zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Przepust wodny nie jest formalnie traktowany jako urządzenie wodne, jednak zgodnie z interpretacjami, jeśli przepust wpływa na gospodarkę wodną na danym terenie, może zostać uznany za urządzenie wodne i wówczas będzie możliwe jego kwalifikowanie w ramach projektu. Zaznaczyła, że nie są wspierane wszystkie inwestycje, lecz tylko te, które w największym stopniu realizują dany cel szczegółowy. Następnie wyjaśniła, że z EFRR wspierane są przede wszystkim inwestycje infrastrukturalne, natomiast zakup sprzętu do serwisowania dróg zaliczyć należy do kosztów związanych z utrzymaniem istniejącej infrastruktury, które wykluczone są ze wsparcia przy wykorzystaniu środków unijnych. Odpowiedzialność za utrzymanie zarówno infrastruktury

finansowanej z funduszy europejskich, jak i tej która nie jest objęta takim wsparciem, spoczywa na odpowiednich jednostkach samorządu terytorialnego, które muszą zapewnić realizację tego zadania w ramach własnych środków.

**Pan Janusz Mielczarek** powołując się na zapisy FEnIKS dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego dodał, że przewidują one zakup sprzętu dla służb prewencji i kontroli w celu zapewnienia bieżącego utrzymania infrastruktury. Zwrócił również uwagę, że klastry i spółdzielnie energetyczne koncentrują się głównie na zaspokajaniu własnych potrzeb energetycznych. W rezultacie nie przyczyniają się znacząco do zwiększenia dostępności energii pochodzącej z OZE na rynku, ponieważ ich działania ograniczają się do pokrycia własnego zapotrzebowania. Jednocześnie uzyskują z tego tytułu określone korzyści ekonomiczne. W związku z tym zasugerował, aby wziąć pod uwagę tę specyfikę działania klastrów i spółdzielni przy dalszych analizach.

**Pani Marzena Sych-Sędzikowska** zwróciła uwagę, że w FEnIKS mowa jest o służbach prewencji i kontroli, takich jak policja czy inspekcja ruchu drogowego, a nie o podmiotach odpowiedzialnych za utrzymanie infrastruktury drogowej. Podkreśliła, że bezpieczeństwo ruchu drogowego jest wspierane poprzez kryteria, które premiuje inwestycje w infrastrukturę, obejmujące przebudowę lub budowę nowych elementów, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa. Na zakończenie podziękowała za przedstawione argumenty, deklarując ich rozważenie.

Wobec braku dalszych głosów, **Pan Piotr Wojtysiak** przeszedł do kolejnego punktu porządku obrad.

## 5. Sprawy różne

**Pani Małgorzata Zakrzewska** poinformowała, że osoby zainteresowane rozliczeniem kosztów podróży związanych z udziałem w dzisiejszym posiedzeniu Komitetu proszone są o jak najszybsze przesłanie stosownych dokumentów, aby umożliwić ich rozliczenie w bieżącym roku. Następnie przypomniała, że IZ FEŁ2027 przygotowuje się do przeglądu śródkresowego z KE. W najbliższym czasie Członkowie Komitetu otrzymają materiały zawierające propozycje zmian w Programie. Dodała, że KE sugeruje, aby przegląd śródkresowy obejmował jedynie zmiany wynikające bezpośrednio z tego procesu, natomiast wszystkie pozostałe zmiany rozpatrywać w drugiej kolejności. W ramach przeglądu śródkresowego IZ FEŁ2027 planuje przedstawić propozycje zmian dotyczące kwestii utrudniających lub uniemożliwiających skuteczne wdrażanie Programu. Propozycja zmiany FEŁ2027 zostanie przekazana do Komisji do końca marca 2025 r., zgodnie z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z 24 czerwca 2021 r.

**Łukasz Waszak – Członek Komitetu, reprezentujący Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS** zapytał, czy w ramach przeglądu śródkresowego przewiduje się formułę wstępnego zgłaszania propozycji, czy też propozycje zgłaszane będą dopiero na podstawie otrzymanych z IZ FEŁ2027 materiałów.

W odpowiedzi **Pani Małgorzata Zakrzewska** wyjaśniła, że przesłany materiał umożliwi Członkom Komitetu szczegółowe zapoznanie się z propozycjami IZ FEŁ2027 oraz weryfikację, czy nie uwzględniają już ich ewentualnych propozycji.

W uzupełnieniu **Pan Piotr Wojtysiak** potwierdził, że IZ FEŁ2027 liczy na wsparcie w formie argumentacji, która pozwoli wzmocnić uzasadnienie proponowanych zmian do Programu.

Wobec braku dalszych głosów, **Pan Piotr Wojtysiak** dziękując wszystkim za udział w posiedzeniu poinformował, że kolejne spotkanie planowane jest na marzec 2025 r. Na zakończenie złożył życzenia z okazji zbliżających się świąt oraz wyraził nadzieję, że nadchodzący rok przyniesie liczne projekty i pomysły wdrożenia, które będą źródłem satysfakcji dla wszystkich zaangażowanych.

**Zastępca Przewodniczącej  
Komitetu Monitorującego  
program regionalny Fundusze  
Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**

***Piotr Wojtysiak***  
*/podpisano elektronicznie/*

Spis załączników do protokołu:

1. Porządek obrad;
2. Lista obecności;
3. Uchwała nr 18/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
4. Uchwała nr 19/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego+;
5. Uchwała nr 20/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji;
6. Prezentacja dot. deinstytucjonalizacji w ramach RPO WŁ 2014-2020;
7. Prezentacja dot. stanu wdrażania programu regionalnego FEŁ2027.

Przygotował: Sekretariat Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Łódź, dnia 31 stycznia 2025 r.